

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh

poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Márie Kolíkovej, Alojza Baránika a Ondreja Dostála k návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Miloša SVRČEKA a Petry HAJŠELOVEJ na vydanie ústavného zákona, ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov

(tlač 1163)

Návrh ústavného zákona, ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov sa mení a dopĺňa takto:

1. V názve ústavného zákona sa vypúšťajú slová „mení a“.

2. V čl. I, 1. bod znie:

„1. Čl. 82 sa dopĺňa odsekmi 6 a 7, ktoré znejú:

„(6) Ak bola Národná rada Slovenskej republiky rozpustená, voľby sa uskutočnia do 90 dní od rozpustenia.

(7) Ak bola Národná rada Slovenskej republiky rozpustená, do uskutočnenia volieb zasadá Parlamentná rada Slovenskej republiky zriadená podľa ústavného zákona. Parlamentná rada Slovenskej republiky vykonáva ústavné právomoci Národnej rady Slovenskej republiky spôsobom ustanoveným ústavným zákonom, ktorý sa použije primerane.“.

Odôvodnenie:

Pri téme ústavnej úpravy skrátenia volebného obdobia Národnej rady Slovenskej republiky sa s poslancami Národnej rady Slovenskej republiky predkladaným návrhom na vydanie ústavného zákona, ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, nie je možné stotožniť, keďže existuje ústavne prijateľnejšia, elegantnejšia a vykonateľnejšia alternatíva navrhovanému spôsobu skrátenia volebného obdobia referendum alebo ústavným zákonom.

Ústava Slovenskej republiky je postavená na princípe reprezentatívnej demokracie (čl. 2 ods. 1) a voľného mandátu poslanca (čl. 73 ods. 2). Presunúť možnosť skrátiť volebné obdobie z rúk volených reprezentantov (rozpustenie parlamentu) do rúk nositeľov moci skrz nástroj priamej demokracie (referendum) znamená vychýliť celé hodnotové ukotvenie Ústavy Slovenskej republiky zo zastupiteľskej demokracie na priamu demokraciu, čomu však nezodpovedá celé nastavenie brzd a protiváh v našom ústavnom systéme delby moci a relativizuje kontrolné občianske mechanizmy na kontrolu výkonu verejnej moci a vyvodzovanie politickej zodpovednosti za výkon verejnej funkcie skrz demokratické a periodicky sa opakujúce slobodné voľby;

Poslancami Národnej rady Slovenskej republiky navrhovaná novela a možnosť skrátiť volebné obdobie skrz referendum sa dostáva do kontradickie so slobodným výkonom mandátu poslanca, ktorý práva na jeho výkon v súlade so sľubom poslanca nemá pociťovať tiahnu príkazu nositeľa

moci, v prípade nesplnenia ktorého by mohol nasledovať „trest“ v podobe predčasného ukončenia volebného obdobia občanmi (nositeľmi moci) skrz referendum;

Takto navrhovaná novela a možnosť skrátiť volebné obdobie skrz referendum nie je upravená v ústave takmer žiadneho štátu Európy a Európskej únie. Využiť referendum ako cestu k predčasným voľbám je zo 47 členských štátov Rady Európy možné len v dvoch krajinách – v Lichtenštajnsku a Lotyšsku.

Z toho dôvodu skupina poslancov v pozmeňujúcom návrhu navrhuje ústavne upraviť tzv. samorozpustenie Národnej rady Slovenskej republiky s presne stanovenou lehotou 90 dní, do kedy sa musia po takomto rozpustení parlamentu vykonať voľby do Národnej rady Slovenskej republiky. Rozpustenie Národnej rady Slovenskej republiky by nastalo dňom vyhlásenia rozhodnutia prezidenta v Zbierke zákonov, mandát poslanca by tak týmto dňom zanikol.

Odpadol by tak priestor na politické handlovanie, realizovanie pre voliča zákulisných dohôd na poslednú chvíľu a predvolebné prijímanie tendenčnej legislatívy (tzv. kupovanie voličov – trináste dôchodky a pod.). Ochrana predvídateľnosti práva a právnej istoty voliča – po rozpustení parlamentu by sa v lehote 90 dní uskutočnili voľby, čo by bol nepomerne kratší čas, ako pri ad hoc ústavnom zákone, ktorý môže rozpustenie parlamentu nastavovať vždy inak.

Pozmeňujúcim návrhom predkladaný spôsob „samorozpustenia“ Národnej rady Slovenskej republiky je v súlade aj s nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7/2021 zo 7. júla 2021 o neústavnosti predmetu referenda o skrátení volebného obdobia.

V období od rozpustenia Národnej rady do uskutočnenia volieb pre vylúčenie prípadov, kedy by napr. v čase pandémie alebo energetickej krízy a vojny v susednom štáte, bolo potrebné prijať nevyhnutnú zákonnú úpravu na predchádzanie škodám na životoch, zdraví, bezpečnosti, obrane alebo majetku a pod., a kedy by z dôvodu nezasadania Národnej rady Slovenskej republiky mohlo dôjsť k opísaným škodám, navrhujeme sa, aby v tomto čase 90 dní zasadala Parlamentná rada Slovenskej republiky zriadená podľa ústavného zákona č. 227/2002 Z.z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu. Parlamentná rada Slovenskej republiky bude vykonávať ústavné právomoci Národnej rady Slovenskej republiky spôsobom ustanoveným ústavným zákonom, ktorý sa použije primerane. Inak povedané, ústavné právomoci Národnej rady Slovenskej republiky vykonáva až do uskutočnenia volieb Parlamentná rada s výnimkou uznášania sa na ústave a ústavných zákonoch, volebných zákonoch, zákonoch o politických stranách a politických hnutiach a na zákonoch o spôsobe vykonania referenda, vyslovovania súhlasu s medzinárodnou zmluvou, uznášania sa na ľudovom hlasovaní o odvolaní prezidenta a na návrhoch na vyhlásenie referenda a podania obžaloby na prezidenta. Rovnako bude platiť, že po zvolení novej Národnej rady Slovenskej republiky, táto na prvej schôdzi po voľbách schváli alebo zruší uznesenia Parlamentnej rady. Ak Národná rada neschváli alebo zruší uznesenia prijaté Parlamentnou radou, takéto uznesenia strácajú platnosť.

3. V čl. I, 2. bod znie:

„2. Čl. 84 sa dopĺňa odsekom 6, ktorý znie:

„(6) Súhlas aspoň trojpäťinovej väčšiny všetkých poslancov je potrebný aj na prijatie uznesenia o návrhu na rozpustenie Národnej rady Slovenskej republiky.“.

Odôvodnenie:

Z pohľadu demokratického právneho štátu a jeho princípov považujú predkladatelia pozmeňujúceho návrhu za akceptovateľné a vhodné také doplnenie Ústavy Slovenskej republiky ohľadne skrátenia volebného obdobia, ktoré by zaviedlo tzv. samorozpustenie Národnej rady Slovenskej republiky rozhodnutím (uznesením) kvalifikovanej, trojpäťinovej väčšiny.

Oproti skráteniu volebného obdobia ústavným zákonom, nie je potrebné absolvovať celý legislatívny proces a nie je potrebný legislatívny zásah ústavodarcu do konštitúcie Slovenskej republiky tvorenej polylegálnou ústavou.

Kvalifikovaná, trojpäťinová väčšina zároveň zabezpečí dostatočnú ústavnú legitimitu takéhoto zásahu zvolených reprezentantov do prebiehajúceho volebného obdobia.

4. V čl. I, 3. bod znie:

„3. Čl. 86 sa dopĺňa písmenom n) ktoré znie:

„n) uznávať sa o návrhu na rozpustenie Národnej rady Slovenskej republiky; takéto uznesenie nie je možné prijať tri mesiace pred skončením volebného obdobia Národnej rady Slovenskej republiky,“.

Odôvodnenie:

Navrhovaným ustanovením sa zabezpečuje jednak praktická vykonateľnosť ústavných postupov spojených s uznesením Národnej rady Slovenskej republiky o tzv. samorozpustení do termínu najbližších riadnych volieb (hrozba kolízie dvoch termínov), ale zároveň je to ochrana pred zásahom do riadnej politickej súťaže v čase tesne pred riadnymi voľbami a ochrana nositeľa moci v jeho riadnom, pokojnom rozhodovaní na základe predvídateľnej politickej situácie tesne pred voľbami.

5. V čl. I, 4. bod znie:

„4. V čl. 102 ods. 1 písm. e) sa na konci pripájajú tieto slová: „alebo ak mu to uznesením navrhne Národná rada Slovenskej republiky,“.

Odôvodnenie:

Navrhované „samorozpustenie“ bude v praxi návrhom (uznesením) Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým táto minimálne trojpäťinovou väčšinou všetkých poslancov požiada prezidenta o rozpustenie, ktorý by musel na takýto návrh obligatórne Národnú radu Slovenskej republiky rozpustiť.

Rozpustenie Národnej rady Slovenskej republiky by nastalo dňom vyhlásenia rozhodnutia prezidenta v Zbierke zákonov, mandát poslanca by tak týmto dňom zanikol.

Navrhovaná ústavná úprava zapadá do už dnes Ústavou Slovenskej republiky predpokladaného konceptu rozpustenia parlamentu prezidentom podľa čl. 102 ods. 1 písm. e) Ústavy Slovenskej republiky (ústava už dnes pozná 4 fakultatívne a 1 obligatórny dôvod rozpustenia parlamentu prezidentom, pribudol by tak 1 nový obligatórny dôvod).

Totožnú právnu úpravu „samorozpustenia“ pozná aj Ústava Českej republiky v čl. 35, prijatá po kauze Melčák pred českým Ústavným súdom (súdne zrušenie prijatého ad hoc ústavného zákona o skrátení volebného obdobia českej poslaneckej snemovne bez ústavného predpokladu na prijatie takého ústavného zákona).

6. Čl. I sa dopĺňa 5. bodom, ktorý znie:

„5. Za čl. 154g sa vkladá čl. 154h, ktorý znie:

„Čl. 154h

Ustanovenie čl. 86 písm. n) sa vzťahuje aj na volebné obdobie Národnej rady Slovenskej republiky začaté v roku 2020.“.

Odôvodnenie:

Pozmeňujúcim návrhom sa navrhuje, aby táto novela Ústavy Slovenskej republiky sa vzťahovala a bola aplikovateľná aj na prebiehajúce ôsme volebné obdobie Národnej rady Slovenskej republiky zvolenej v roku 2020.

Podpisová listina k pozmeňujúcemu a dopĺňujúcemu návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Márie Kolíkovej, Alojza Baránika a Ondreja Dostála k návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Miloša Svrčka a Petry Hajšelovej na vydanie ústavného zákona, ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov (tlač 1163)

Meno a priezvisko

Podpis

1. Mária Kolíková
2. Alojz Baránik
3. Ondrej Dostál
4. Richard Sulík
5. Anna Zemanová
6. Michal Lúcia
7. Jozef Krúpa
8. Peter Čourek
9. Ján Lehotský
10. Ján Benčík
11. Peter Osustý
12. Marián Viskupič
13. Ľubica Halasová
14. Karol Gálek
15. Vladimíra Markinková
16.
17.
18.
19.
20.

Podpis

Mária Kolíková

Alojz Baránik

Ondrej Dostál

Richard Sulík

Anna Zemanová

Michal Lúcia

Jozef Krúpa

Peter Čourek

Ján Lehotský

Ján Benčík

Peter Osustý

Marián Viskupič

Ľubica Halasová

Karol Gálek

Vladimíra Markinková